

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GAMMEL HELLERUP GYMNASIUM

1946

GAMMEL
HELLERUP GYMNASIUM
STATSSKOLE
FREDERIKKEVEJ 10

MEDDELELSER OM SKOLEAARET

1945—46

Rektor træffes daglig 9-10 (undtagen Lørdag).
Telefon: Helrup 758.

Nr. 50 — 1946.

Skolenævnet.

Vekselerer v. Benzon, Fru Dr. Aage Berntsen, Kontorchef Brynskov, Skibsmægler Alfred Møller, Lektor Rønbæk, Lektor Vedel og Rektor.

- For III ns : Vekselerer v. Benzon, Heslegaardsvej 1, HE 4955.
- „ III mn : Kontorchef Brynskov, Strandvej 177, HE 6216.
- „ II ns : Fru Dr. Aage Berntsen, Grumstrupvej 23,
GE 2485.
- „ II mn : Fru Ekspeditionssekretær Brunso,
Kong Oscarsgade 4, Ø.
- „ I ns : Fuldmægtig H. Lund, Ved Klostret 15 RY 2164 u.
- „ I mn : Fru Redaktør Hansen, Vespervej 13, HE 4641.
- „ R : Skibsmægler Alfred Møller, Aurehøjvej 5,
HE 2698.
- „ 4 a : Repræsentant C. J. Bendixen, Høstvej 25,
OR 3132.
- „ 4 b : Gas- og Vandmester Pedersen, Drejøgade 27,
RY 1883 u.
- „ 3 a : Fru Adjunkt Kirkeby Hansen, Fyrhøjvej 21,
Lyngby 2134.
- „ 3 b : Fru Operarepetitor Mortensen,
Hambroes Allé 28 A, HE 7031.
- „ 2 a : Skibsregistrator Olrik, Strandvej 161, HE 450.
- „ 2 b : Fru Bankprokurist Fabricius, Sundvej 6,
HE 535.
- „ 1 a : Fru Ekspeditionssekretær Høgsgaard, Sundvej 6,
HE 2689 y.
- „ 1 b : Direktør Sv. Jensen, Phistersvej 21, HE 4024.

Studenter og Realister 1945.

Ns. Niels Ole Høffding Dyrhauge (13,87, mg), Erik Hansen (13,36, mg÷), Svend Aage Bugge Hansen (13,14, mg÷), Hans Jacob Christian Moresco (12,72, g+).

Mn. A. Christian Bentzen (13,24, mg÷), Sten Buhl (13,31, mg÷), Birger Thal Jantzen (13,98, mg), Bent Jacob Christian Maare (13,06, mg÷), Eigil Klit Madsen (13,41, mg÷), Henri Eric Middelboe (13,16 mg÷), Bent Peder Stevnsboe Nielsen (14,09, mg), Jørgen Nielsen (14,27, mg+), Stig Norup (13,20, mg÷), Finn Allan Petersen (13,29, mg÷). — **B.** Sven Agerbek-Poulsen (13,92, mg), Hans Henrik Bay (14,10, mg), Svend Erik Jacobsen (13,27, mg÷), Sten Erik Engelbrecht Jørgsholm (13,63, mg), Oscar Emanuel Knudsen (13,07, mg÷), Aage Schjødt (13,75, mg), Bjørn Søderberg (13,09, mg÷).

R. Henning Ilsted Bech (13,22, mg÷), Raul Goston Bernøe (13,39, mg÷), Carl William Bærentzen (11,71, g), Bent Gunnar Lindblad Christensen (13,39, mg÷), Mogens Joachim Christoffersen (11,84, g), Michael Valdemar Clante (12,67, g+), Bjarne Dano Danneværn (13,04, mg÷), Niels Ehrenskjøld (13,04, mg÷), Jørgen Valdemar Jacob Frederiksen (14,42, mg+), Peter Leo Gerlif (14,36, mg+), Henrik Mogens Kruse (13,56, mg÷), Jørgen Lilliebjerg-Hansen (12,26, g+), Carl Vigand Johan Lose (13,51, mg÷), Louis Lundby (12,47, g+), Børge Fischer Nielsen (12,26, g), Erik Mart Nielsen (12,65, g+), Jørn-Ib Ottesen (11,67, g), Ole Erik Ottesen (12,07, g), Regnar Sigurd Petersen (11,78, g), Anders Sophus Puggaard-Müller (11,65, g), Flemming Sommer (13,54, mg÷), Preben Møller Sørensen (13,35, mg÷), Eigil Barfoed Thrige (13,56, mg÷), Børge Thøfner (14,48, mg+).

„De gamle Drengene“.

For at holde Forbindelsen med Skolens udgaaede Elever vedlige blev „Samfundet af gamle Drengene fra Gammel Helle-rup Gymnasium“ oprettet i 1919.

„Gamle Drengene“ har i Vinterens Løb haft Gymnastik i Skolens Sal under Ledelse af Hr. K. V. Kjærby.

„Gamle Drenges Raad“ bestaar af: Revisor Frans Bruun, Civilingeniør Ove Holm, R. a. D., Adjunkt Sven Mejlbo, Skibsmægler Alfred Møller (Formand) og stud. polyt. Børge Wessel. Raadets Adresse er: Skibsmægler Alfred Møller, Aurehøjvej 5. Telefon HE 2698.

Erik Nyholm.

In memoriam.

„Nis“ er død. Hos de sidste 10—12 Aargange Elever vækker Navnet ingen Erindring, men alle gamle Drengene før den Tid kendte ham og holdt af ham. Han var en af den Slags Elever, en Skole kunde ønske sig mange af. Altid interesseret i Skolens Liv, altid parat til at tage et Nap med, hvor det var nødvendigt. Fra 1909—1928 var Niss den, der som „Maskinmester“ bar Hovedparten af Arbejdet ved vort Teater, og han gjorde det godt og altid med et glad Sind. Ogsaa paa andre Omraader var Niss i forreste Række. Han var en dygtig Spejder og en god Sportsmand og i „Gamle Drenges Raad“ sad han fra 1924 til sin Død d. 19. Oktober 1945. Vi vil huske Niss som den gode Kammerat og loyale Medarbejder, han var.

Sv. Mejlbo.

Skolenævn og Forældremøder.

Klasseforældremøder har været afholdt for 1. Mellem, 2. Mellem, 3. Mellem, 4. Mellem og I G.

Skolenævnet har været samlet d. 10. September og d. 22. Marts. Paa det første Møde drøftedes forskellige Vanskeligheder, der fulgte med Eftermiddagsskolegangen; paa det sidste forberedtes det ordinære Forældremøde.

Ved Forældremødet, d. 12. April, talte Rektor om det daglige Liv paa Skolen, og Lektor Vedel om Skolerejser og Lejrskoler. Desuden foretoges Valg af Klasserepræsentanter for de Klasser, hvor Valg ikke allerede havde fundet Sted paa et Klasseforældremøde.

Eleverne.

Den 1. September 1945 havde Skolen 318 Elever, fordelt i 15 Klasser (8 Mellemskoleklasser, R, I mn, I ns, II mn, II ns, III mn, III ns). I Aarets Løb udmeldtes 7 Elever, og 4 indmeldtes, saaledes at Elevtallet nu er 315.

Tilsynet med Skolens Orden er i saa stor Udstrækning som muligt overdraget til Eleverne. Hele Skolen vælger 5 Tillidsmænd. Disse udgør Elevraadet, hvis Opgave dels er at varetage Elevernes Interesser og paa deres Vegne at forhandle med Rektor og Lærerne om, hvad de finder Anledning til at forebringe, dels at aftale og skaffe gennemført, hvad Orden og god Tone i alles Interesse kræver, og eventuelt paadømme Overtrædelser heraf.

Elevraadet bestaar i Aar af Hans Peter Forum Jensen (III mn, Formand), Bjørn Andersen (III mn), Børge Christensen (III mn), Uffe Kirk (III mn) og Gorm Sommer (II ns).

Hver Klasse vælger sin Fører, hvis Opgave det er at gennemføre god Tone i Klassen og desuden at være Klassens Repræsentant.

Peter Naur (II mn) har passet Avisskabene, Flemming Christensen (II mn) er Gaardvagt, Frederik Dessau (II ns) og Alex Sørensen (I mn) er Gangvagter og Find Møller (R) Pultinspektør. Per Breidahl (4 b) har ført plus—minus Regnskabet, Palle Hellensberg Andersen (4 b) og Poul Andersen (4 b) er Dørvagter, Ole Donnerup Andersen (4 b) og Sven Holch Eskildsen (4 b) er Vagt ved den vestlige Bom og Jan Buhl (3 a) og Erik Koux (3 a) ved den østlige.

John Henningsen (II mn) og Sven Meno (II mn) har været Hjælpere i Naturhistorielokalet. Øland Christensen (III mn), Leth-Espensen (III mn), Flemming Christensen (II mn), Peter Naur (II mn), Torben Gylling (I mn) og Claus Erik Schäffer (I mn) har været Hjælpere i Fysik- og Kemilokalerne.

Lærerkollegiet.

(Aarstallet angiver Ansættelsesaaet).

Birch-Olsen, C. A. (1909), cand. theol., Lektor.

Blem, C. E. (1930), cand. mag., Adjunkt.

- Bohn, E.* (1936), cand. mag., Adjunkt.
Elbirk, Henning (1934), cand. mag., Adjunkt.
Eriksen, J. K. (1943), cand. mag., Rektor.
Hansen, K. Kirkeby (1922), cand. mag., Adjunkt.
Hvorslev, C. M. (1925), Dr. phil., Lektor.
Jejsen, J. (1943), cand. mag., Adjunkt.
Jensen-Storch, O. (1936), cand. mag., Adjunkt.
Kjærby, K. V. (1906), Korpsofficiant, Gymnastiklærer, Gymnastikinspektør ved Fængselsvæsenet, Dbm.
Larsen, Frk. M. (1921), Sløjdlærerinde.
Larsen, Martin (1938), cand. mag., Adjunkt.
Mejlbo, S. (1932), cand. mag., Adjunkt.
Mortensen, J. (1933), cand. mag., Lektor.
Nielsen, Th. (1935), mag. art., Adjunkt.
Norrild, Tage (1944), Kunstmaler.
Nyholm, V. (1929), cand. mag., Adjunkt.
Roikjer, F. (1934), cand. mag., Adjunkt.
Rønbæk, N. P. (1932), cand. mag., Lektor.
Røvik, F. (1928), cand. mag. Lektor.
Vedel, K. (1911), cand. mag., Lektor.

Inspektionen har været delt imellem Adjunkt Kirkeby Hansen (skriftlig Inspektion og Rektors Sekretær), Adjunkt Mejlbo (Gaardinspektion) og Lektor Røvik (Ganginspektion). Adjunkt Nielsen er Skolens Regnskabsfører, og Adjunkt Nyholm er Bibliotekar.

I Efteraaret valgte Statsskolernes Lærerforening Adjunkt F. Roikjer til Formand og har siden betalt Vikar for en Del af hans Timer. Fra 1. Februar blev Adjunkt Martin Larsen ansat som Lektor ved Universitetet i Reykjavik, og Undervisningsministeriet bevilgede ham Orlov med fri Vikar indtil Sommerferien 1947. Som Vikar for Adjunkt Roikjer og Adjunkt Larsen fungerer cand. mag. J. Lundgaard Lorensen og i et mindre Antal Timer cand. mag. Fru Ingrid Falcon.

Det af Hans Majestæt Kongen indstiftede Hæderstegn for god Tjeneste ved Hæren blev under 24. December ved aller-

højeste Resolution tildelt Korpsofficiant Karl Viggo Kjærby, Dbm.

1. Mellemskoleklasse.

Religion (a Blem, b Birch-Olsen). Udvalg af det gamle Testamente efter Lehmanns Bibelbog.

Dansk (a Lorensen, b Kirkeby-Hansen). Hegelund, Løber og Novrup: Den nye Læsebog 5. Jensen og Noesgaard: Øvelsesstykker, Stk. 1—25.

Engelsk (a Mejlbo, b Mortensen). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk I, med Øvelser.

Historie (a Nielsen, b Roikjer). Ludvig Schmidt: Historie I, S. 1—110.

Geografi (a Vedel, b Blem). Andersen og Vahl: Geografi I, til Sydeuropa.

Naturhistorie (Vedel). Stockmarr og Bøving-Petersen: Zoologi I, Pattedyr. Balslev og Simonsen: Botanik I.

Naturlære (Eriksen). J. K. Eriksen: Fysik I, S. 5—58.

Regning (a Nyholm, b Jensen-Storch). C. C. Andersen og Damgaard Sørensen: Regning og Aritmetik I.

2. Mellemskoleklasse.

Religion (Blem). Lehmanns Bibelbog, fra Eksilet. Dele af Ny Testamente. Nogle Salmer.

Dansk (a Elbirk, b Kirkeby Hansen). Hegelund, Løber og Novrup: Den ny Læsebog 6, med Overspringelser. Jensen og Noesgaard: Øvelsesstykker, Stk. 26—55.

Engelsk (a Mortensen, b Mejlbo). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk II, med Øvelser.

Tysk (a Mejlbo, b Jepsen). C. Gad: Tysk Begynderbog med Gloser, Stk. 1—60.

Historie (a Roikjer, b Fru Falcon). Ludvig Schmidt: Historie for Mellemskolen I, fra S. 110 og ud. Undervisningen er suppleret med Besøg paa Nationalmuseet.

Geografi (a Vedel, b Blem). Andersen og Vahl: Geografi I (fra Spanien) og II (til Sydasien).

Naturhistorie (a Vedel, b Blem). Stockmann og Bøving-Petersen: Zoologi I (Fugle, Krybdyr, Padder). Balslev og Simonsen: Botanik II.

Naturlære (Hvorslev). J. K. Eriksen: Fysik I, S. 65—96. Johs. Kofoed: Uorganisk Kemi, S. 1—44.

Regning og Matematik (a Nyholm, b Røvik). C. C. Andersen og Damgaard Sørensen: Regning og Aritmetik II. Jakob Jensen og Einer Torsting: Geometri, §§ 1—42.

3. Mellemskoleklasse.

Religion (Nielsen). Efter Ny Testamente Jesu Liv og de første Kapitler af Apostlenes Gerninger. Nogle Salmer.

Dansk (Kirkeby Hansen). Røverstuen. Hegelund, Løber og Novrup: Den ny Læsebog for 7. og 8. Klasse. Folke Roikjer: Svensk Læsning, ca. 25 Sider. Jensen og Noesgaard: Øvelsesstykker.

Engelsk (a Kirkeby Hansen, b Lorensen). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk III, med Øvelser.

Tysk (a Mejlbo, b Nielsen). C. Gad: Tysk Begynderbog med Gloser, fra Stk. 55—ud.

Historie (Nielsen). Henrik Madsen: Lærebog i Historie III og IV (med Billedhæfter), indtil Wienerkongressen.

Geografi (Blem). Andersen og Vahl: Geografi for Mellem-skolen II, fra Sydasien indtil Danmark.

Naturhistorie (a Vedel, b Blem). Stockmarr og Bøving-Petersen: Zoologi I (Fisk) og II (til Orme). Balslev og Simonsen: Botanik III.

Naturlære (Hvorslev). J. K. Eriksen: Fysik I (fra S. 96) og II (til S. 32). Johs. Kofoed: Uorganisk Kemi (fra Syrer — Baser — Vand — Salte indtil Oversigt).

Regning og Matematik (Røvik). C. C. Andersen og Damgaard Sørensen: Regning og Aritmetik III. Jakob Jensen og Einer Torsting: Geometri, §§ 43—75.

4. Mellemskoleklasse.

Religion (Nielsen). Efter Ny Testamente Gennemgang af Apostlenes Gerninger. Trosbekendelsen. Kirken i nyere Tid.

Dansk (a Elbirk). Holberg: Jeppe paa Bjerget. Hegelund, Løber og Novrup: Den ny Læsebog for Købstadskolen, 7. Klasse: 4—6, 42—59, 69—73, 111—117, 125—128, 150—157, 216—219, 264—274, 279—295, 323—324 samt Goldschmidt: Maser.

Svensk: Folke Roikjer: Svensk Læsning, S. 20—22, 28—29, 34—41, 45—55, 56—57, 76—80.

Til Eksamen opgives det læste.

(b Lorensen). Holberg: Jeppe paa Bjerget. Hegelund, Løber og Novrup: Den ny Læsebog for Købstadskolen (7. Klasse) S. 4—6, 18—20, 34—35, 42—59, 69—73, 74—78, 89—117, 150—157, 191—198, 216—219, som opgives. Endvidere læst: S. 140—148,

223—229, som ikke opgives. Endvidere opgives Goldschmidt: Maser.

Svensk: Folke Roikjer: Svensk Læsning: S. 28—29, 42—45, 45—55, 76—80, som opgives. Endvidere læst S. 34—41, som ikke opgives.

Engelsk (a Lorensen, b Mortensen). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk IV, med Øvelser. Til Eksamen opgives: 4 a: Stk. 3, 4, 7, 18, 19, 22, 26, 27 (endvidere læst Stk. 30). 4 b: Stk. 3—8, 10—13, 15, 19—20, 22.

Tysk (a Bohn, b Mortensen). C. Gad: Tysk Læsebog med Gloser og Øvelser. S. 7—9, 11—15, 19—31, 33—34, 37—44, 46—49, 54—58, som opgives til Eksamen. Desuden læst S. 76—85. Ekstemporal efter de øvrige Stykker.

Historie (Nielsen). Henrik Madsen: Lærebog i Historie IV, fra Wienerkongressen—ud. Til Eksamen opgives det læste, undtagen S. 65—70 og S. 107 n—ud.

Geografi (Blem). Andersen og Vahl: Geografi II, fra Danmark. Til Eksamen desuden repeteret Nordamerika. Danmarks Terrain, Plante- og Dyreliv samt Island opgives ikke.

Naturhistorie (a Vedel, b Blem). Stockmarr og Bøving-Petersen: Zoologi II, fra Orme. Balslev og Simonsen: Botanik IV.

Til Eksamen opgives det læste, undtagen Bløddyr, Muskler, Nervesystem og Sanser.

Naturlære (Hvorslev). J. K. Eriksen: Fysik II (1937), S. 32—90. Johs. Kofoed: Uorganisk Kemi for Mellemskolen, S. 40—59. Til Eksamen opgives i Fysik S. 32—42, 50—52, 58—75, 79—90, i Kemi S. 40—59.

Regning og Matematik (a Nyholm, b Røvik). C. C. Andersen og Damgaard Sørensen: Regning og Aritmetik IV. Jakob Jensen og Einer Torsting: Geometri §§ 76—119. Til Eksamen opgives Regning og Aritmetik §§ 1—8, 11—16. Geometri §§ 76—119.

Latin (Jefsen). Kr. Mikkelsen: Latinsk Læsebog, St. 1—68 og Cap. I—XXIX. Til Eksamen opgives Cap. I—XXIX.

Realklassen.

Dansk (Lorensen). Den politiske Kandestøber, En Landsbydegns Dagbog. Endvidere Hansen og Heltoft: Læsebog, S. 9—16, 34—46, 75—77, 100—106, 169—171, 173—179, 180—184, 236—247, 248—260 (som opgives). Endvidere læst: S. 4—6, 20—24, 28—30, 30—31, 54—63, 64—74, 77, 80, 84—87, 88—92, 94—99, 106—116, 162—168, (delvis kursorisk, opgives ikke). Noesgaard: Grammatik.

Engelsk (Mejlbo). Friis-Hansen og Chr. Nielsen: Engelsk, S. 5—43, 53—73, 79—84, 92—100. Resten af Bogen ekstempereret.

Tysk (Mejlbo). C. Gad: Tyske Læsestykker, S. 44—87, 93—105, 110—119. Resten af Bogen ekstempereret.

Fransk (Fru Falcon). N. Chr. Nielsen og Hoffmann: Fransk Begynderbog. Til Eksamen opgives S. 55—81, 94—111. Erik Bruun: Fransk Grammatik.

Historie (Nielsen). J. Clausen og Sv. Gabrielsen: Danmarks Historie 1864—1940. Visse Sider kursorisk. Til Eksamen opgives det læste, undtagen S. 83—92, 99—122, 126—ud. Dahl og Kretschmer: Samfundslære (nogle Afsnit ikke læst). Til Eksamen opgives S. 7—23, 27—30, 33—37, 41—46, 52—59, 77—81.

Geografi (Vedel). Andersen og Vahl: Erhvervsgeografi. Andersen og Vahl: Elementær Astronomi. Til Eksamen opgives det læste, undtagen Racer, Nydelsesmidler og Metaller.

Naturhistorie (Blem). Jørgensen og Andersen: Biologi. Til Eksamen opgives det læste, undtagen Dyrelivet i ferske Vande, Naturfredning.

Naturlære (Eriksen). J. K. Eriksen: Fysik I og II. Til Eksamen opgives I og II til S. 47 (af Tekst med Petit kun Øvelserne).

Regning og Matematik (Nyholm). C. C. Andersen og Damgaard Sørensen: Regning og Aritmetik.

I Gymnasieklasse.

Religion (Nielsen). Primitiv og arabisk Religion. Partier af Ny Testamente og dets Tilblivelseshistorie.

Dansk (ns Roikjer, mn Lorensen). Litteratur efter Falkenstjerne I og Aksel K. Jørgensens Litteraturhistorie, til det 18. Aarhundredes anden Halvdel. Holberg: Erasmus Montanus, Andersen Nexø: Et lille Kræ. Oxenvad: Vort Sprog §§ 1—66 og Tekster. Svensk: 30 Sider efter Agerskov, Nørregård og Roikjer: Svensk Læsebog.

Engelsk (ns Lorensen). Rosenmeier: A Modern English Omnibus S. 38—65, 66—123, 124—167, A Contemporary Reader S. 15—18, 25—35, 36—41, 54—61. Stigaard: Dickens Reader fra „Pickwick Papers“. Kindt-Jensen: Engelske Stiløvelser for Realklassen og I. G. Herløv: Engelsk Grammatik.

(mn Kirkeby Hansen). Rosenmeier: A Modern English Omnibus. Helweg-Møller: Modern Prose II S. 3—50.

Tysk (ns Bohn). Udvalg af Moe: Tyske Noveller, Sigtryggsøn: Deutsche Kultur- und Charakterbilder. Thomas Mann: Buddenbrooks. Fontane: Unterm Birnbaum. Stiløvelser og Grammatik efter Gad og Moe.

Fransk (Rønbæk). Jespersen og Stigaard: Læsebog for Begyndere. Jungs Læsebog S. 1—13, N. Chr Nielsens Grammatik, til uregelmæssige Verber.

Latin (ns Jepsen). Cæsars Gallerkrig I, IV, Dele af V.
Vald. Niensens Grammatik, Formlæren.

Oldtidskundskab (Jepsen). Iliaden I, II, VI. Desuden
Kunsthistorie.

Historie (Birch-Olsen). Munch og Müller: Verdenshistorie
I—II. Ilsøe: Nordens Historie, til ca. S. 30.

Geografi (mn Vedel). Andersen og Vahl: Geologi. Den
sædvanlige Geologitur til Køge og Stevns har været afholdt
i Efteraaret.

Naturlære (ns Jensen-Storch). J. K. Eriksen: Fysik og Kemi.

(mn Jensen-Storch). J. K. Eriksen og Søren Sikjær: Fysik I.
J. K. Eriksen og P. Pedersen: Astronomi, til S. 20. Øvelser
efter J. K. Eriksen: Indledende fysiske Øvelser. Kobberø:
Kemi, til S. 70.

Matematik (ns Jensen-Storch). E. Torsting: Matematik S.
1—37.

(mn Nyholm). Juul og Rønnau: Matematik I. C. C. Ander-
sen: Opgaver i Matematik I.

II Gymnasieklasse.

Religion (Nielsen). Den kristne Kirke, religiøse Problemer
og Bevægelser i nyere Tid. Kristusbilledet gennem Tiderne.

Dansk (ns Mortensen). Litteraturhistorie efter Aksel K.
Jørgensen, fra Brorson til Blicher. Litteraturprøver efter Fal-
kenstjerne. Sanct Hansaften-Spil. Modersmaalskundskab efter
Oxenvad: Vort Sprog. Svensk efter Rehling og Hasselberg:
Svenske Forfattere.

(mn Lorensen). Litteraturhistorie efter Aksel K. Jørgensen,

fra 18. Aarhundredes anden Halvdel til og med Steen Steensen Blicher. Litteraturprøver efter Falkenstjerne I. En Landsbydegns Dagbog. Modersmaalskundskab efter Oxenvad: Vort Sprog. Svensk efter Rehling og Hasselberg: Svenske Forfattere.

Engelsk (ns Mortensen). Dele af A Contemporary Reader. Digte efter Østerberg: English Poems og Bredsdorff: Modern English Poems. R. C. Sherriff: Journey's End. Kindt-Jensen: Stiløvelser for Gymnasiets øverste Klasser. Herløv: Engelsk Grammatik.

(mn Mejlbo). K. V. Olsen: English Science Reader. Helweg-Møller: Modern Prose II.

Tysk (ns Jepsen). Schiller: Wilhelm Tell. Udvalg af Deutsche Klassiker. Über Deutschland Stk. 1—5. Litteraturhistorie efter Deutsche Klassiker. Gad og Moes Stiløvelse, Gads Grammatik.

Fransk (Rønbæk). Jungs Læsebog, fra S. 13. Histoire d'un Conscrit de 1813. N. Chr. Nielsen: Grammatik, fra § 86.

Latin (ns Jepsen). Cæsars Gallerkrig V. Ciceros Tale pro Roscio. Vald. Niensens Grammatik.

Oldtidskundskab (Jepsen). Kragelunds Græske Historikere: Herodot og Thukydid. Sofokles: Antigone. Kragelund: Græske Kunstværker.

Historie (Birch- Olsen). Munch og Müller: Verdenshistorie III—IV A. Ilsøe: Nordens Historie, til o. S. 80.

Geografi (ns Blem). Andersen og Vahl: Geografisk Lærebog (2. Udg.). Til Eksamen opgives det læste, undtagen S. 34—38 og S. 70—78. Desuden J. K. Eriksen: Fysik og Kemi, undtagen organisk Kemi.

(mn Vedel). Andersen og Vahl: Klima og Plantebælter. Andersen og Vahl: Erhvervsgeografi. Til Eksamen opgives: Klima

og Plantebælter, Erhvervsgeografi (undtagen Kapitel 8), Geologi (undtagen Oversigt over de geologiske Tidsafsnit).

Naturlære (mn Hvorslev). J. K. Eriksen og P. Pedersen: *Astronomi*, S. 20—57. J. K. Eriksen og Søren Sikjær: *Fysik II. Øvelser* efter J. K. Eriksen: *Indledende fysiske Øvelser*. Kobberø: Kemi, S. 70—146.

Matematik (ns Nyholm). E. Torsting: *Matematik*, S. 37—75. Til Eksamen opgives §§ 2, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13.

(**mn Røvik**). Juul og Rønnau: *Matematik II*. C. C. Andersen: *Opgaver i Matematik II*.

III Gymnasieklasse.

Religion (Nielsen). Partier af Ny Testamente og dets Tilblivelseshistorie. Kristusbilledet gennem Tiderne. Kierkegaard, Grundtvig og Indre Mission.

Dansk (ns Roikjer). Mogens. Bræen. Et Dukkehjem. Falkenstjerne II og III, Aksel K. Jørgensens *Literaturhistorie*. Oxenvad: *Vort Sprog*. Svensk efter Rehling og Hasselberg.

Til Eksamen opgives: *St. Hansaften-Spil*, Mogens, *En Landsbydegns Dagbog*. Falkenstjerne I (5. Udg.) 24—26, 66—70, 90—92, 97—98, 108—110, 155—156, 168—172, 189—190, 216, 218—220, 230—231, 251—253, 279—280, 353—355. Falkenstjerne II (5. Udg.) 2, 14—15, 37, 55—59, 140—144, 171—173, 199—203, 231—235. Falkenstjerne III (4. Udg.) 1—10, 19—22, 40—41, 46, 90—93, 106—109, 122—123, 140—141, 235—243, 243—244. 301—304.

(**mn Elbirk**). *En Landsbydegns Dagbog*. Ved Vejen. Bræen. *En Folkefjende*. Falkenstjerne II og III. Aksel P. Jørgensens *Litteraturhistorie*. Oxenvad: *Vort Sprog*. Svensk efter Rehling og Hasselberg.

Til Eksamen opgives: *Erasmus Montanus*, *St. Hans-Aften-Spil*, Ved Vejen. Falkenstjerne I (5. Udg.) 24—26, 37—40,

90—92, 113—115, 133—137, 156—159, 168—172, 214—215 ø, 218—220, 230—231, 234—235, 263, 276—277, 343—345. Falkenstjerne II (5. Udg.) 2, 14—15, 67, 73—96, 115, 126—128, 140—143, 154, 171—173, 199—203, 231—235. Falkenstjerne III (5. Udg.) 11—15, 19—26, 40—41, 242—244, 252, 327—328.

Engelsk (ns Mortensen). A Contemporary Reader. Østerberg: English Poems. Bredsdorff: Modern English Poems. Galsworthy: Strife. Shakespeare (ved Alsted og Østerberg): The Merchant of Venice, Thackeray (ved V. E. J. Andersen): Rebecca Sharp and the Crawleys, Bruun, Rathsach og Østerberg English Essays I. Kindt-Jensen: Stiløvelser. Herløv: Engelsk Grammatik.

Til Eksamen opgives: Merchant Act III (÷ Sc. 5); English Poems 23, 73—80, 88—97; Modern English Poems 34—38; A Contemporary Reader 85—94, 98—104, 156—166; Rebecca Sharp 3—10, 17—31; English Essays I 48—58.

Tysk (ns Bohn). Udvalg af Digte efter Gad; Goethe: Faust; Stykker af Kultur- u. Charakterbilder. Til Eksamen opgives: Wilhelm Tell IV, Faust 1—32, 522—605, 903—948, 1530—1711, 3414—3520. Branner og Stærmose S. 69—76, 93—95. Gad: 100 d. Gedichte: Die drei Ringe, Lenore, Heidenröslein, Sän-ger, Taucher, Glocke. Deutsche Kultur- und Charakterbilder Nr. 11, 12¹, 19.

Fransk (Rønbæk). Schousgaard og Secher Marcussen: Ecrivains de notre temps, i Udvalg. Duhamel: Le notaire du Havre. Rønbæk: Fransk Prosa I, i Udvalg. N. Chr. Nielsens Grammatik.

Latin (ns Jepsen). Udvalg af Cicero, Udvalg af Poesi. Eksamenspensum repeteret. Valdemar Nielsens Grammatik. Til Eksamen opgives: Bell. Gall. V, 1—53. Larsen: Fra den rom. Rep. Opl. S. 63—66, 69—78. Krarup: Romersk Poesi: Catullus Nr. 1, 3, 7, 11. Horats Nr. 1, 8, 15. Ovid Nr. 2.

Oldtidkundskab (Birch-Olsen). Apologien afsluttet. Faidon

(Gertz). Sofokles: Antigone. Euripides: Medeia. Græske Historikere (Kragelund) Side 9—38, 64—67, 68—80, 92—100. Kragelund: Græske Kunstværker, fra Parthenontiden — ud.

Til Eksamen opgives: Iliaden I, III. Apologien. Faidon. Antigone. Græske Historikere Side 9—21. Kragelund: Græske Kunstværker.

Historie (Birch-Olsen). Nordens Historie, fra S. 135 — ud. Munch og Müller: Verdenshistorie IV B til Side 77. Munch: Samfundskundskab S. 1—58, 63—68, med delvis Overspringelse af smaatrykte Afsnit. Speciale: Europæisk Storpolitik 1871—1914.

Til Eksamen opgives: Verdenshistorie 1815—1939. Danmarks Historie 1814—1939. Samfundskundskab (Munch) S. 1—58, 63—68. Specialet.

Naturhistorie (ns Blem, mn Vedel). Jessen og Schønning: Biologi. A. Krog: Fysiologi. Til Eksamen opgives det læste undtagen Økologi samt S. 95—111, 115—118, 127—133 i Fysiologien.

Naturlære (mn Eriksen). J. K. Eriksen og P. Pedersen: Astronomi (fra Maanen), J. K. Eriksen og Søren Sikjær: Fysik II (fra ligetidige Svingninger) og Fysik III. Øvelser efter J. K. Eriksen: Indledende fysiske Øvelser. Kobberø: Kemi (fra S. 146).

Til Eksamen opgives: Astronomi: S. 1—24; Fysik I S. 34—40, 43—58, 93—128; Fysik II S. 7—27, 58—96; Fysik III S. 25—66. Kemi S. 32—61, 112—138, 170—196. Fysiske Øvelser: 1) Skaalvægten, 2) Maaling af Massefylde, 3) Faldende Plade og Yo-Yo, 4) Elastiske Svingninger, 5) Lydens Hastighed i Luft, Glas og Kultveilte, 6) Varmefyldebestemmelser, 7) Isens Smeltevarme, 8) Vands Fordampningsvarme ved 100°, 9) Normalvægtfylde og relativ Vægtfylde, 10) Damptryk og Kogning, 11) Faradays elektrolytiske Love, 12) Ohms Lov, 13) Wheatstones Bro, 14) Polspænding og EMK, 15) Linseforsøg.

Matematik (mn Jensen-Storch). Juul og Rønnau III. Til

Eksamen opgives: Juul og Rønnau: I. §§ 38—53, 102 A, 106—141, 149. II. §§ 1—38, 42—59, 76. Eks. 40—41, 78—79, 103—150. III. §§ 42, 44—45, 73—104, 117—118.

Skrivning.

(1 Hvorslev, 2-4 Jensen-Storch). Skønskrivning efter Dansk-bogen samt Øvelser i Haandskrift.

Tegning (Norrild).

I hele Mellemskolen tegnes Skitsetegning efter Model, Fritegning, Øvelser i Perspektiv og Rumvurdering. Fritegningen har især været forbeholdt 1. og 2. Mellemskoleklasse. Der er i 3. og 4. Mellemskoleklasse gjort Forsøg med Tegning efter antik Skulptur, og det kubistiske Princip (Klodstegningen) er lagt til Grund herfor.

Sløjd (Frk. Larsen).

1. Mellem. Arbejde med Indøvelse af Sav og Høvl.
 2. Mellem. Høvlearbejde (f. Eks. Boghylde) eller Taburet.
Frivillig Træslojd. 14 Elever har faaet 2 Timers Undervisning om Ugen under Vejledning af Frk. Larsen.

Frivillig Metalslojd har ligget stille paa Grund af Materiale-mangel.

Sang (Elbirk).

Der er sunget enstemmige Sange efter Dansk Ungdoms Sangbog og indøvet en Del flerstemmige Sange.

I Gymnasiet og Realklassen kortfattet Gennemgang af Musikens Historie med Grammfondemonstrationer.

Ved Sangopvisningen medvirkede Skoleorkestret. Der opførtes bl. a. Uddrag af Glucks Opera „Orfeus og Euridice“ og Poul Schierbechs „Hverdagskantate“.

Legemsøvelser (Kjærby, Roikjer, Bohn og Kirkeby Hansen).

Gymnastikken er ledet efter de mest anvendelige Haandbøger og Reglementer.

Paa Idrætsbanen er samtlige Arter af Atletik gennemgaaet med Eleverne.

Haandbold og Fodbold har været øvet i stor Udstrækning.

Ved Landsidrætsstævnet i Efteraaret 1945 deltog Skolen med tre Gymnasieklasser.

Der blev ikke afholdt Svømning i Sommeren 1945, da al Badning i Øresund var forbudt.

Gammel Hellerup Gymnasiums Idrætsklub.

Idrætsklubben har i Skoleaaret 1944—45 haft 22 Medlemmer. Kontingentet er 2 Kr. årlig.

Bestyrelsen har bestaaet af: Adjunkt Folke Roikjer (Kasserer), Aage Øland Christensen (III mn, Formand), Bjarne Moth-Poulsen (III mn) og Sten Carstensen (I mn).

Der har i Sommerhalvaaret været afholdt Idrætstræning 1½ Time hver Tirsdag og Fredag Eftermiddag paa Skolens Bane under Ledelse af Adjunkt Folke Roikjer.

Den aarlige Konkurrence om Skolemesterskaberne er blevet afholdt paa Gentofte Stadion. 1945's Skolemestre blev: Uffe Kirk, Jens Munksgaard, Aage Øland Christensen, Mogens Nielsen, Poul Poulsen, Helge Olsen, Thomas Esper Larsen, Ole Rostock-Jensen, Gert Ziener, John. Andersen, Hans Mathiasen, Evan Arnils.

Der blev sat nye Skolerekorder af Poul Poulsen i 1500 m Løb (4 Min. 53,3 Sek.), af Helge Olsen i 80 m Løb (9,8 Sek.) og af John Andersen i Længdespring i yngste Gruppe (4,83 m).

34 Elever har taget Skoleidrætsmærket (8 Guldmærket, 20 Sølvmærket og 6 Bronzemærket).

Gammel Hellerup Gymnasiums Boldklub.

Boldklubben har i Aar haft 100 Medlemmer, heraf 16 Lærere og Hr. Nørgaard. Medlemmerne har, for et aarligt Kontingent af 2 Kr., Ret til 2 Timers Træning om Ugen.

Bestyrelsen: H. P. Forum Jensen (Formand), A. Brynskov (Næstformand), Gymnastiklærer K. V. Kjærby (Kasserer),

Stig Johansen (Baneinspektør) og Thomas Esper Larsen. Revisor: Adjunkt H. Kirkeby Hansen og Lektor K. Vedel.

Klubben har deltaget i „H. I. K.“s og „A. B.“s Turneringer.

Der har været afholdt Bordtennisturnering i Vinterhalvaaret; den blev vundet af Jacob Larsen (Single) og Jacob og Thomas Larsen (Double).

Fodboldtræning afholdes paa Skolens Bane Mandag, Onsdag og Torsdag Kl. 3—5. Træningen ledes af Adjunkt Mejlbo.

Spejdersport.

Elever kan uden Betaling blive Medlem af Skolens Spejder-troppe. Der holdes Øvelse eller Ture hver Lørdag Eftermiddag samt et ugentligt Trops- eller Patruljemøde. Arbejdet har været ledet af Adjunkt Kirkeby Hansen og 4 „gamle Drengene“: stud. polyt. Flemming Langgaard, stud. polyt. Helge Gansted, Kontorelev Erik Arne Hansen og Skibsreder Knud Lauritzen. Spejderne har deltaget i Frugtindsamlingen i Efteraaret og ved forskellige Mærkedage.

I Sommerferien var der Tropslejre ved Gunderslevholm; Paasketuren gik til Sydfyn.

Den 23. April var 42 af Skolens Elever Medlemmer.

Skoleudflugter.

Formaalet med Skolerejserne er paa flere Maader at supplere og støtte det egentlige Skolearbejde. Der skabes gennem Samlivet paa disse Rejser en nøjere Forstaaelse mellem Lærere og Elever, og Elevernes Interesse vækkes for Naturstudium, for nationale Forhold, for andre Samfundslag og for hele det praktiske Liv, som Drengene i de højere Skoler ellers mindst faar Lejlighed til at lære at kende og vurdere efter Fortjeneste.

Odsherredsturen og Jyllandsturen maatte paa Grund af Forholdene opgives i Aar. Derimod gennemførtes Geologituren til Bornholm (II mn) og Todagesturen til Køge og Stevn (II ns og I).

Den 12.—13. September foretog II Gymnasklasse under

Ledelse af Lektor Birch-Olsen en historisk Udflugt til Roskilde og Ringsted-Sorøegnen. Turen foregik paa Cykel. Første Dag besøgte Sct. Laurentii Kirkerum, Roskilde Domkirke og Jættestuen ved Øm. Anden Dag blev Sct. Bendts Kirke gennemgaaet, hvorefter Kirkerne i Fjenneslev og Bjernede blev beset. Med en Gennemgang af Sorø Kirke sluttede Turen.

Skak.

22 Elever har deltaget i Skakkursus (Oktober—April). I Skoleturneringen (i Marts), hvori deltog 20 Elever, blev Sven Larsen Skolemester for 1946. Nr. 2 blev Gert Petersen. I Trøstrækken vandt Erling Tiedemann. Disse tre fik Skakbøger i Præmier.

Fotografering og ekstra Kemi.

10 Elever har faaet Vejledning i Fotografering (Oktober—April). Eleverne har lært Fremkaldelse, Kopiering, Forstærkning m. m.

6 Elever har faaet Vejledning i ekstra Kemi i Foraarshalvaaret.

Gammel Hellerup Gymnasiums Elevforening.

Elevforeningen er en Sammenslutning af:

- 1) *Fremtiden*, der afholder oplysende Foredrag. Bestyrelse: Erik Holm (R), Find Møller (R) og Gunnar Ormslev (R). Reklamechef: Klaus Albrectsen (3 a).
- 2) *Diskussionsklubben*, der afholder Foredrag med Diskussion. Bestyrelse: H. P. Forum Jensen (III mn) og Frederik Dessau (II ns).
- 3) *Babelstaarnet*, der afholder Foredrag paa fremmede Sprog. Bestyrelse: Frederik Dessau (II ns) og Gorm Sommer (II ns).
- 4) *Skolebladet*. Redaktion: Uffe Kirk (III mn) og Poul Poulsen (I mn).
- 5) *Festkomiteen*: H. P. Forum Jensen (III mn). Anker Bryn-

skov (III mn), Gorm Sommer (II ns) og Martin Korst (I mu).

Grupperne arbejder selvstændigt, men med fælles Kasse. Kasserer: Børge M. Christensen (III mn).

Fremtiden har afholdt 3 Foredrag med Film: 1/11. Direktør E. Ramsby: F. L. Smidth & Co., dets Arbejde og Organisation. 5/12. Civilingeniør Jakobsen: Danske bygger Jernbane i Iran. 10/5. Kaptajn Kield Greve Brochenhuus-Schack: Danmarks Forsvar.

Skolebladet har kun udsendt eet Nummer.

Skolekomedien opførtes igen i Aar tre Gange, den 16., 17. og 19. Januar. Der spillede „Bagtalelsens Skole“ under Instruction af Adjunkt Mejlbo. Forestillingen havde stor Succes. Den sidste Aften var der desuden Bal til Kl. 2, hvor Robert Naurs Band spillede.

Den 1. og 2. Marts afholdtes Fastelavnsfest. Hver Klasse opførte sit Stykke, og den sidste Aften var der desuden Bal til Kl. 2. Fastelavnsfesten svarer til den tidligere Decemberfest.

„Grænsen“.

„Grænsen“, dansk-nordisk Ungdomsforening, som er en Underafdeling af „Sønderjysk Forening for Gentofte Kommune“, har ogsaa paa vor Skole en Fraktion. Kontingentet er 1 Kr. aarlig, og Medlemmerne modtager Bladet „Grænsen“. Den 9. Marts viste Journalist Hunger en smuk Farvefilm fra Syd-slesvig.

Bestyrelsen bestaar af Arne Salomon (III mn) og Birger Jonassen (II ns).

Foreningen „Dyrevennen“

er en Kreds af „Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark“. Kredsen ledes af Lektor Birch-Olsen.

Juleindsamlingen.

Juleindsamlingen indbragte 2226,55 Kr., foruden Madvarer,

Tøj, Fodtøj, Legetøj m. m. Nødvendige Reparationer samt Uddelingen besørget af Spejderne og andre Elever under Ledelse af Adjunkt Kirkeby Hansen og Frue. 42 Familier fik Naturalier samt 5 Kr. til hvert Barn. Til 37 Familier udbetaltes et Pengebeløb.

Skoleindsamlingen til norske Børn.

Indsamlingen sluttede 1. December 1945 og har givet følgende Resultater:

Skoleaaret 1943—44	2251.69	Kr.
Elevernes Fortjeneste ved Høstarbejde	1934.00	-
Skoleaaret 1944—45	5534.08	-
— 1945—46	1280.23	-
<hr/>		
Ialt ..	11000.00	Kr.

Indsamlingen af Bøger til Sydslesvig.

Ved Indsamlingen af Bøger til Børn i danske Skoler Syd for Grænsen indkom der 216 Bøger, heraf 77 fra 4 a.

Arne og Børge Ludvigsens Studenterlegat.

Legatet (300 Kr.) tildeles aarlig den af Aarets Studenter, der med størst Flid har udnyttet Skolens Undervisning til legemlig og aandelig Udvikling, men det er ikke nødvendigt, at den, der faar Legatet, skal være den, der har opnaaet det højeste Eksamensresultat.

Det tildeltes i 1945 Bent. Nielsen.

Knud Benveds Mindelegat.

Legatet uddeles hvert Aars 5. Oktober, der er Knud Benveds Fødselsdag, i to Portioner à 50 Kr., og det skal uddeles til Elever i 2. Mellemskoleklasse. Ved Uddelingen skal der ikke saa meget tages Hensyn til Dygtighed som til Flid og Interesse for Arbejdet i Skolen.

Legatet tildeltes i 1945 Ib Nellemann og Jørgen Bach Petersen.

Skibsreder Chr. Sass' Legat af 6. Juli 1918.

Legatet (300 Kr.) gives aarlig af en Bestyrelse, bestaaende af Forældreraadets Formand og Rektor, til en Lærer eller Lærerinde, ansat ved Gammel Hellerup Gymnasium, til Brug til en Ferierejse. Det er en udtrykkelig Betingelse, at der ikke ved Uddelingen skal paahvile den paagældende nogen Forpligtelse til samtidig at foretage Studier i Skolens Interesse.

Legatet tildeltes i 1945 Adjunkt Sv. Mejlbo.

Thorkild Hjeltslevs Mindelegat.

Legatet uddeles hvert Aars 11. September, der er Thorkild Hjeltslevs Fødselsdag, med et Beløb, der hver Gang er fastsat af Rektor, til en Elev i Skolen, som ved Retsind og Dygtighed kendes værdig til Paaskønnelse.

1945 tildeltes der Carl Jørgen Rasmussen 50 Kr.

1922 Studenterholdets Sportslegat.

En Kreds af Forældre, hvis Sønner blev Studenter i 1922, skænkede ved Afskeden Skolen et Legat paa 1200 Kr., hvis Renter kan anvendes til Fremme af Sportslivet i Skolen.

Renterne er brugt til Idrætsemler og Bægre.

Gammel Hellerup Gymnasiums Rejsefond

Til Minde om Eigil Mariboe Hansen, der den 16. Juli 1922 forulykkede paa en Skolerejse i Alperne, har hans Rejsekammerater stiftet et Rejsefond paa 500 Kr., og et Elevmøde har vedtaget, at der fremtidig, hver Gang der foranstalles en Rejse i Skolen, skal indbetales 5 pCt. af Rejsekassen til dette Fond.

Bestyrelsen bestaar af Adjunkt Kirkeby Hansen (Formand), Skibsreder Knud Lauritzen (Kasserer), Børge Christensen (III mn) og Gorm Sommer (II ns).

Fondet ejer 1. Maj 5752,31 Kr.

Stipendier og Flidspræmier.

Af et Beløb paa 1005 Kr., der af Undervisningsministeriet

stilledes til Raadighed til Stipendier og Flidspræmier, er der tildelt Aage Øland Christensen (III mn) 100 Kr. at oplægge, Børge M. Christensen (III mn) 135 Kr. at oplægge og 150 Kr. i Stipendium, Jørgen Løndorf (III mn) 100 Kr. at oplægge, Bjarne Moth-Poulsen (III mn) 200 Kr. i Stipendium, Bent Koch (II mn) 100 Kr. i Stipendium og Aage Hvolby (2 b) 120 Kr. i Stipendium. Flidspræmier à 25 Kr. tildeltes Carl Jørgen Rasmussen (II ns), Hans Mathiasen (3 a), Per Johansen (2 a) og Aage Hvolby (2 b).

Bogpræmier.

Boghandler Voldbyggs Bogpræmier tildeltes Realisterne Jørgen Frederiksen og Børge Thøfner.

Alliance française's og Foreningen Norden's Bogpræmier er givet til John Vitger (III ns) og Birger Jonassen (II ns).

Gaver.

Paa Rektor Hartvig Møllers Sølvbryllupsdag den 14. Juli 1923 meddelte Forældreudvalgets Formand, Professor C. Jacobsen, at der i Dagens Anledning var stiftet en Forening „Gammel Hellerup Gymnasiums Venner“, hvis Formaal det er at tilvejebringe Midler, der stilles til fri Disposition for Skolens Rektor til Bestridelse af saadanne Udgifter til Skolelivets Fremme, for hvilke der ikke kan anvises Dækning af Staten.

Af denne Forening er der i Aar stillet 400 Kr. til Raadighed. De er blevet anvendt til Konfirmationsgaver m. m.

Bestyrelsen bestaar for Tiden af: Repræsentant C. J. Bendixen, Lektor, Dr. phil. C. M. Hvorslev (Kasserer), Oberstløjtnant Peer O. H. Jessen, R. a. D., Landsretssagfører N. C. A. Nielsen (Sekretær), Fru Redaktør Hansen og Skibsmægler Alfred Møller (Formand).

For at saa mange af Eleverne som muligt kan ledes ind paa god Morskabslæsning, er *Elevbogsamlingen* ordnet saaledes, at hver Mellemskoleklasse har sin særlige Samling, der passer for Klassens Alderstrin, og som opbevares i Klassen og bestyres af en af Klassens Elever. Skønlitteraturen til Real-

klassen og Gymnasiet findes samlet paa Skolens Bibliotek, hvortil Eleverne har Adgang 2 Gange om Ugen. Skolens Elever opfordres til at støtte Elevbogsamlingen ved Gaver af brugte Morskabsbøger, der saaledes vil blive Kammeraterne til Nytte og Glæde, medens de ofte ligger upaaagtede hjemme eller sælges for en Ubetydelighed.

Bøger er skænket af: Ole Bornemann, Bent Mohn, Vagn Thomsen, Troels Hansen, Christian Ludvigsen, Palle Henningsen, Henrik Jais-Nielsen, Alex Sørensen, Flemming Thomsen. Flemming Brokmose, Johan Jensen, Steen Jensen, Gerhardt Karlsen. Ib Nellemann, Gunnar Pedersen, Niels Pærregaard, Jørn Scheel-Krüger, Henning Spangenberg, John Winkelmann, Finn Albeck-Hansen, Flemming Herbert, John Kromann, Holger Klaumann Krøyer, Ole Mullerup, Hans Aabye Nielsen, Flemming Overgaard, Jørgen Pers, Kurt Andersen, Jan Carstensen og Ole Bech Mathiesen.

Skolens Bibliotek har gennem Undervisningsinspektøren for Gymnasieskolerne modtaget to Gavebøger fra United States Information Service (American Literature og Romance, begge af Briggs, Herzberg & Bolenius), og gennem Københavns Skoledirektion har det fra Arbejdsgiverforeningen modtaget en Række Numre af Ord och Bild.

Fra Skoleöverstyrelsen i Stockholm har Skolen — gennem Det danske Selskab — modtaget en svensk Sprogpladeserie med Tekstbøger til Brug for Svenskundervisningen.

En gammel Elev (anonym) har tilsendt Skolen en Gymnastikdragt passende til en Mellemskole dreng.

Til Opslagstavlerne i Skolegaarden har „Nationaltidende“ og „Social-Demokraten“ hver skænket 2 Eksemplarer.

For alle disse Gaver bringer Skolen sin bedste Tak.

Hjælp til Hjemmearbejdet.

Det er absolut det rigtigste, at en Elev *fuldstændig* klarer sine Lektier selv. Skulde Ekstrahjælp være nødvendig, bedes Hjemmet forhandle med Rektor. Ukvalificerede „Hjælpere“ gør kun Skade, og det er af største Betydning, at Ekstralæreren er i stadig Forbindelse med Faglæreren, for at han kan hjælpe paa rette Maade.

Skoleafgiften for Finansaaret 1946-47.

Afgiftspligtig Indtægt:	Skoleafgift for hver Elev maanedlig:	
	I Gymnasiet og Realklassen:	I Mellemskole- klasserne:
Kr.	Kr.	Kr.
3.050— 4.000 incl.	3,75	2,50
4.050— 5.000 -	5,00	3,75
5.050— 6.000 -	6,25	5,00
6.050— 7.000 -	7,50	6,25
7.050— 8.000 -	8,75	7,50
8.050— 9.000 -	10,00	8,75
9.050—10.000 -	11,25	10,00
10.050—11.000 -	12,50	11,25
11.050—12.000 -	13,75	12,50
12.050—13.000 -	15,00	13,75
13.050—14.000 -	16,25	15,00
14.050—15.000 -	17,50	16,25
15.050—16.000 -	18,75	17,50
16.050 og derover	20,00	17,50

Skolebøger.

Alle Elever, hvis Forældre bor i Københavns, Frederiksberg og Gentofte Kommuner, kan, hvis skriftlig Anmodning derom indsendes, laane Bøger i Gentofte Kommunes Bogdepot, Raadhuset. Charlottenlund. Indgang: Maltegaardsvej 3, 2. Sal, Værelse 71. Kontortid Kl. 10—15, *Lørdag Kl. 9—12*. Telefon OR 6600, Lokal 497.

For Elever i Mellemskoleklasserne er Laanet gratis, Realklassens Elever betaler 12 Kr. og Gymnasieklassernes 24 Kr. aarlig.

Betalingen erlægges inden Udleveringen til Kommunekassen, Raadhuset, Værelse 3 i Stueetagen, Ekspeditionstid Kl. 10—14, *Lørdag Kl. 9—12*. Postkonto Nr. 23300 kan benyttes, naar samtidig Elevens Navn, Skole og Klasse opgives.

Bøgerne udleveres paa Bogdepotet efter Mandag den 5. August, ligesom Tilbageleveringen sker samme Sted efter nærmere skriftlig Meddelelse til hver enkelt Elev.

Elever, hvis Forældre er bosiddende i Dragør, Gladsaxe, Glostrup, Herløv, Rødovre og Taarnby Kommuner, kan ligeledes laane Bøger i Gentofte Kommunes Bogdepot, men maa forinden henvende sig til det stedlige Kommunekontor herom, ligesom eventuel Bogafgift maa indbetales til dette Kontor.

Et Tavleforedrag.

Paa Skolens Tavle over Mærkedage i Danmarks Historie (skænket af Konsul D. Lauritzen i 1919) staar der blandt andet:

7. Oktober 1885 Niels Bohr fødes

I Anledning af Bohrs 60 Aars Fødselsdag holdt Peter Naur (II mn) følgende „Tavleforedrag“ for Gymnasiet:

Niels Henrik David Bohr, som Niels Bohrs fulde Navn lyder, er født i 1885 i København. Hans Fader var Professor i Fysiologi ved Universitetet og har udført en Række betydningsfulde fysiologiske og fysiske eksperimentale Arbejder, og Bohr har saaledes tidligt haft Berøring med Fysik. Han blev Student i 1903 fra Gammelholm Latin- og Realskole og begyndte at studere Fysik. Bohrs første videnskabelige Arbejde, som kom i 1907, var en Besvarelse af en Prisopgave, som var stillet af Videnskabernes Selskab. Den behandlede Bestemmelsen af en Vædskes Overfladespænding ved Hjælp af nogle særlige Bølger, som var blevet behandlet af Englænderen Rayleigh. Den blev belønnet med Videnskabernes Selskabs Guldmedaille. Den er forøvrigt bemærkelsesværdig derved, at den er Bohrs eneste offentliggjorte eksperimentalfysiske Arbejde; alle hans andre Arbejder har været rent teoretiske. I 1909 tog Bohr Magisterkonferens i Fysik, og i 1911 blev han Doktor paa en Disputats: Studier over Metallernes Elektronteori.

Elektronerne er nogle meget smaa negativt ladede Partikler, som findes i stor Mængde i alt Stof; de kan let løsrives fra Stofferne, hvorved disse bliver positivt ladede, og naar man siger, at der gaar en elektrisk Strøm i en Ledning, er det Elektronerne, som bevæger sig.

Bohrs Disputats er et Forsøg paa at forklare Metallernes Egenskaber (særlig deres store Varme- og Strømledningsevne)

ud fra den Forudsætning, at de indeholder frit bevægelige Elektroner. Det lykkedes her Bohr at opnaa bedre Overensstemmelse med Iagttagelserne, end det var lykkedes andre Forskere, der havde arbejdet med samme Problem.

Efter Disputatsen tog Bohr paa en etaarig Studierejse til England, hvor han traf sammen med de store engelske Fysikere Thompson og Rutherford.

Vi hørte før, at alt Stof indeholder negative Elektroner, og da Stofferne i Almindelighed er neutrale, maa de ogsaa indeholde positivt ladede Partikler. Rutherford havde nu netop opdaget, at denne positive Ladning og næsten hele Atomets Masse var koncentreret i et ganske lille Omraade inde i Atomet. Dette kaldte Rutherford for Atomkernen. Elektronerne tænkte Rutherford sig kredsende omkring Kernen i Baner ligesom Planeterne omkring Solen. Denne Atommodel havde visse betydelige Mangler, som vi kommer tilbage til. Det var Forbedringen af denne Model, som udgjorde Bohrs berømte Arbejde fra 1913.

Fysiken stod i 1913 paa et meget vanskeligt Punkt, idet der eksisterede 4 forskellige vel underbyggede Teorier, som imidlertid ikke kunde forenes til et Hele. Den *første* udgjordes af den saakaldte klassiske Fysik, d.v.s. de almindelige mekaniske Love og den elektromagnetiske Bølgeteori, og denne var meget vel underbygget, idet den blandt andet havde forudsagt Eksistensen af det, vi nu kalder Radiobølger. Den afsluttedes af Hollænderen Lorentz' Teori for Lysudsendelsen i et Atom. Ifølge den elektromagnetiske Bølgeteori bliver der udsendt Lysbølger, naar en elektrisk Partikel udfører Svingninger. Lorentz viste nu kort før 1900 i Forbindelse med nogle Forsøg udførte af Hollænderen Zeeman, at det var rimeligt at antage, at Lysudsendelsen i Atomerne fremkommer ved Elektronernes Svingninger om en Ligevægtsstilling. Normalt skulde Elektronerne befinde sig i Ro i Atomet, men de skulde kunne bringes i Svingninger af en ydre Paavirkning. Den *anden* Teori var den saakaldte Kvanteteori, som var først fremsat af Planck og senere blev udbygget af Einstein. Dens Hovedtanke er, at Energi kun kan overføres i Form af smaa Enheder, som kal-

des Kvanter. Dette er i Uoverensstemmelse med de klassiske Begreber, som forudsatte, at Energien kunde overføres kontinuert. Kvanterne er naturligvis uhyre smaa. Man plejer, naar man forklarer dette Fænomen, at Energien kun kan overføres i Kvanter, at foretage det Tankeeksperiment at lade dette Kvantum blive nogle Millioner Millioner Millioner Gange større. I en Verden, hvor dette er Tilfældet, vil man komme ud for mange sære Fænomener. F. Eks. vil man ikke kunne klappe Katte med nogen Fremgang. For hvis man begynder med at klappe ganske blødt, vil Katten slet ikke mærke det, fordi der ikke overføres noget Kvantum. men hvis man saa klapper stærkere, indtil der lige overføres et Kvantum, vil Katten faa en saadan Paavirkning, at den vil dø af det. Saa meget om Kvanteteorien. Den *trede* Gruppe af Erfaringer, som man havde samlet i 1913, var Resultaterne af Studierne af Atomernes Lysudsendelse. Hvis man undersøger et luftformigt Grundstofes Spektrum, finder man, at det bestaar af en Række smalle Linier af forskellige Bølgelængder. Hvis man undersøger Liniernes Placering nærmere, finder man en Række Lovmæssigheder. Det simpleste Spektum er Brints, og det bestaar af en Række Linier, hvor Afstanden mellem to Nabolinier stadig aftager, naar man gaar imod den violette Ende af Spektret. Og endelig dannedes den *fjerde* Erkendelsesgruppe af Erfaringerne omkring Rutherfords Atommodel, som vi hørte om før. Denne var imidlertid i Modstrid med den klassiske Teori for Lysudsendelsen, som udsiger, at der udsendes Lys, naar en elektrisk ladet Partikel foretager en Svingning, saaledes som Elektronen gør det i Rutherfords Atommodel. Efter den klassiske Teori skal Elektronen i Rutherfords Model stadig udsende Lys og derved afgive Energi, saaledes at den stadig skal nærme sig til Kernen, indtil den falder sammen med denne, d.v.s. efter klassiske Begreber er Rutherfords Model ikke stabil.

Saaledes stod altsaa Fysiken i 1913, da Bohr paa én Gang knyttede Rutherfords Atommodel, Kvanteteorien og Erfaringerne fra Spektralanalysen sammen. Derimod fremhæves den klassiske Teoris Magtesløshed, naar det drejer sig om Forholdene i Atomerne, og Bohr blev saaledes en af de allerførste,

som indsaar den fulde Konsekvens af den nu saa højtudviklede Kvanteteori. Bohrs Teori fra 1913 udtrykkes i hans to Postulater:

1. Mellem de tænkelige Bevægelsesformer for Elektronen i et Atom er der visse, de saakaldte stationære, Tilstande, som besidder en mekanisk uforklarlig Stabilitet, og en varig Forandring af Atomet indtræffer kun, naar Elektronen gaar fra en af de stationære Tilstande til en anden. Man ser, at Bohr i Strid med de klassiske Love lader Elektronen bevæge sig uden at udsende Lys.

2. Naar en Elektron gaar fra en stationær Tilstand til en anden, vil der udsendes netop et Kvantum Lys.

Ved Hjælp af disse to Postulater var det muligt for Bohr at gøre fuldstændig Rede for Brintspektret, som det var iagttaget. Men nu var det i Virkeligheden ikke muligt at komme videre med Atommodellen, da man ikke kendte Naturen af de Kræfter, som virker i Atomet. Man havde jo udtrykkelig sagt, at de klassiske Love ikke gjaldt i Atomerne. Men da kunde Bohr vise, at der maatte eksistere et Omraade, hvor baade de nye Kvantelove og de klassiske Love skulde gælde, og ved at arbejde med denne Ide lykkedes det Bohr baade at gøre Rede for Størrelsesforholdene i Atomet og for visse Talkonstanter, som Spektroskopikerne havde fundet. Bohrs Teori blev paa Trods af dens revolutionerende Karakter temmelig hurtigt anerkendt af de fleste Fysikere. Der blev rejst forskellige Indvendinger mod den, men det var muligt for Bohr ved at drage den fulde Konsekvens af Teorien fuldstændigt at forklare tilsyneladende Uoverensstemmelser, saa at de paagældende Fænomener kom til at blive en Bekræftelse paa Teorien.

Bohr var i 1913 blevet Docent ved Universitetet i København og skulde undervise de medicinske Studerende i elementær Fysik. Der staar i hans Biografier, at „denne Opgave vel interesserede ham, men laa næppe særlig godt for ham“. Jeg kender oprigtig talt ikke de faktiske Forhold, men i Betragtning af hvor vidt han var naaet som Videnskabsmand, kommer man uvilkaarlig til at tyde denne Bemærkning derhen, at denne Undervisning har kedet ham noget. Efter kun et Aars Kursus kaldtes han til Manchester Universitetet i 1914

for at holde Forelæsninger i teoretisk Fysik. Paa Grund af Krigen blev Rejsen udsat lidt, men i Oktober 1914 saa Forholdene saa rolige ud, at han rejste. Han blev i Manchester i to Aar og udsendte i 1915 en Fortsættelse af Arbejdet fra 1913, hvori han imødegik den Kritik, som var rejst fra forskellig Side.

1. April 1916 oprettedes specielt for Bohr et Professorat i teoretisk Fysik ved Københavns Universitet, idet den elementære Fysikundervisning for de medicinske Studerende dog stadig skulde fortsættes. Han fik dog Tilladelse til at ansætte Vikar til denne Undervisning. Kort efter blev denne Undervisning skilt helt ud ved Oprettelsen af et Docentur i Fysik. Et Aar efter Overtagelsen af Professoratet foreslog Bohr at oprette et særligt Institut for teoretisk Fysik, hvor der kunde være Plads til Bøger, Auditorier og Forsøgslokaler. Forslaget, som var meget beskedent (et sødt lille Institut), gik usædvanlig let igennem de forskellige Instanser, og de nødvendige Penge-midler blev bevilget. Det er ganske pudsigt at bemærke, at de paa Finansloven figurerede som Hovedreparationer. Den største Vanskelighed var i Begyndelsen Byggegrunden, men den blev overvundet, da der fra privat Side tilbydes Byggegrund, som købes paa Blegdamsvej. Institutet paabegyndes i Vinteren 1918—19. Det blev indviet 3. Marts 1921. Institutet blev snart Centrum for Atomforskningen, og der strømmede talrige Ele-ver til Bohr fra alle Lande.

Bohrs Hovedarbejde i disse Aar var en sammenfattende Af-handling om hans Teori fra 1913 og dens senere Udvikling. Den kom i tre Dele: de to første som Meddelelser fra Videnskaberne Selskab i 1918, den tredie i 1922. Den tredie Del forelaa allerede færdig flere Aar før Udgivelsen, men blev sinket i Udgivelsen paa Grund af Bohrs store Krav til sine Ar-bejders Form; den blev dog trykt i sin oprindelige Skikkelse.

Efter disse Arbejder vendte Bohr sig til Forklaringen af Grundstoffernes Egenskaber paa Grundlag af sin Teori. Jeg kan ikke gaa nærmere ind paa, hvordan det lykkedes at for-klare de kemiske Egenskaber, men kun omtale Opdagelsen af det nye Grundstof Hafnium. Man havde allerede i 1850erne opstillet alle de kendte Grundstoffer i et System, det periodi-

ske System, som har den Egenskab, at Grundstoffer med lignende Egenskaber kommer til at staa ved Siden af hinanden. Man var herved blevet klar over, at man kunde vente at finde endnu nogle Grundstoffer. Et af disse, Nr. 72, stod paa et Sted i Systemet, som kunde tyde paa, at det havde Lighed med en Gruppe Grundstoffer, som man kalder de sjældne Jordarter, og man var begyndt at søge efter det i Mineraler, som indeholdt de sjældne Jordarter. Men da viste Bohr ud fra sin Teori, at man ikke kunde vente, at det havde Lighed med de sjældne Jordarter, men derimod med et Stof, som hedder Zirkon. Bohr opfordrede da Ungareren Hevesy og Hollænderen Coster, som opholdt sig paa Institutet i København, til at eftersøge Nr. 72 i de Zirkonminerale, som var paa Mineralogisk Institut. De fandt det straks, endda i betydelig Mængde, og kaldte det Hafnium, der som bekendt er København paa Latin. Bohrs Forklaring af Grundstoffernes Egenskaber blev først offentliggjort i 1921 i Fysisk Tidsskrift.

I December 1922 blev Bohr tilkendt Nobelprisen for sin Indsats for Atomforskningen.

I 1923 rejste Bohr paa en Forelæsningsstourné i Amerika. Under denne lykkedes det ham fra Rockefeller-Fonden at faa en Bevilling paa 40,000 Dollars til en Udvidelse af Institutet i København. Endvidere gav Københavns Kommune Byggegrunden, den danske Stat Personalet, og Carlsbergfonden, som ogsaa tidligere havde støttet Institutet, gav Tilskud til Udstyr og Tilbygning. Udvidelsen var færdig i 1925, og der var herved skaffet saa megen Plads, at al højere Fysikundervisning er lagt her ud.

I Tyverne foregik der i Fysikken en revolutionerende Udvikling paa Grundlag af den før omtalte Relativitetsteori og Kvanteteori. Hverken Tiden eller min egen Kompetence tillader imidlertid, at jeg kommer nærmere ind paa denne Udvikling. Jeg vil nøjes med at nævne et Par af de mest omvæltende Opdagelser. For Eksempel undergik Begreberne om Grundlaget for enhver fysisk Erkendelse, Iagttagelse, en stor Forandring. Fysikeren Heisenberg kunde nemlig vise, at der var en Grænse for, hvor stor Nøjagtighed man kan opnaa ved en Iagttagelse. Paa Grund af Kvantekonstantens lille Værdi

bliver disse Opdagelser ikke af Betydning for vor Opfattelse af sædvanlige Genstande, men naar det drejer sig om Atomer og Elektroner, bliver det noget ganske andet. Det kommer blandt andet til Syne deri, at den tidligere Model af Atomet med Elektronerne svævende omkring Kernen principielt maa opgives, idet den Usikkerhed, som hæfter ved Bestemmelsen af Elektronens Plads, bliver lige saa stor som hele Atomet, det vil sige, at man maa tænke sig, at Elektronen paa en Gang befinder sig overalt i Atomet. Ogsaa det i den almindelige Fysik saa grundlæggende Princip, Aarsagssammenhængen, maa delvis opgives, naar det drejer sig om Atomerne, og i Stedet træder en Angivelse af Sandsynligheden for, at en Proces indtræder. Dette Princip træffes meget anskueligt ved de radioaktive Stoffer. Det, der sker her, er, at selve Atomkernen af sig selv spaltes under Udsendelse af bl. a. hurtige Elektroner, og det er her umuligt at angive en Aarsag til, at en bestemt af Atomkernerne spaltes, men kun en Sandsynlighed for, at det sker. For Radium er denne Sandsynlighed givet paa den Maa-de, at man ved, at efter 1600 Aar vil Halvdelen af en Radium mængde være spaltet, efter 3200 Aar vil Halvdelen af denne Halvdel være spaltet, saaledes at der er en Fjerdedel af den oprindelige Mængde tilbage. Man kan for Eksempel tænke sig, at man har 100 Radiumatomer. Efter 1600 Aar vil saa de 50 af dem være spaltede, men man vil ikke vide paa Forhaand, hvilke af dem det er.

De omtalte Opdagelser blev gjort alene ved Hjælp af Matematik, men er naturligvis senere prøvet ved Eksperimenter. Bohr har især ydet en stor Indsats ved i flere Tilfælde at vise, hvorledes de ad matematisk Vej fundne Resultater skal fortolkes. Disse Arbejder kan jeg af gode Grunde ikke komme nærmere ind paa.

Der skete dog ogsaa andet paa Bohrs Institut end fysiske Studier. Oppe i Biblioteket blev der ivrigt spillet Bordtennis. Som bekendt er Bohr selv et meget stort Boldtalent, han har været en meget dygtig Fodboldspiller, og i Biblioteket spillede han Bordtennis med Heisenberg. Da de ikke syntes, at Spillet var vanskeligt nok, som det var, fandt de paa at lægge fysi-

ske Værker rundt paa Bordet, og saa spillede de videre med den nye Regel, at man ikke maatte ramme Bøgerne!

I 1932 fik Bohr overdraget Æresboligen paa Carlsberg. I 1933 rejste han paany til Amerika for at holde Forelæsninger.

Som vi har set, var det lykkedes Bohr at gøre Rede for Grundstoffernes Egenskaber. Disse knytter sig imidlertid kun til Atomernes Elektronsystemer; man manglede altsaa endnu at gøre Rede for Atomkernernes Egenskaber, men ogsaa dette er i Løbet af de sidste 15 Aar lykkedes i stor Udstrækning. Vi husker, at Atomkernerne var opdaget i 1911 af Englænderen Rutherford. Saa tidligt som i 1919, altsaa før det egentlige Studium af Atomkernerne begyndte, lykkedes det Rutherford at sonderdele nogle Kvælstofatomkerner ved at beskyde dem med hurtige α -Partikler (α -Partikler er Kerner af Grundstoffet Helium; de udsendes fra radioaktive Stoffer). Næste Skridt til Afsløringen af Atomkernernes Hemmelighed blev gjort ved Neutronernes Opdagelse i 1932 af Chadwick, en af Rutherfords Elever. Neutronerne er nogle Partikler, som ikke har nogen elektrisk Ladning, og som vejer lige saa meget som en Brintatomkerne, den saakaldte Proton. Med Neutronens Opdagelse var man blevet klar over Atomkernernes Byggestene; de bestaar nemlig af Neutroner og Protoner.

I de følgende Aar lykkedes det at fremkalde talrige Atomspængninger. Som Skyts var især Neutronerne velegnede, da de ikke frastødes af Kernens positive Ladning. Det lykkedes dog foreløbig kun at slaa, hvad man kalder en Flis, af Kernerne, altsaa kun nogle faa af dens enkelte Partikler.

Det teoretiske Problem ved Atomkernen er nu at forklare de Kræfter, som holder dens enkelte Bestanddele sammen. Disse maa være af en endnu ukendt Karakter. De fleste Atomkerner indeholder jo flere Protoner, som er positive, og som derfor normalt vil frastøde hinanden. Ogsaa paa dette Punkt har Bohr gjort en betydelig Indsats, idet han i nogle grundlæggende Arbejder fra 1936 og 1937 har vist, hvordan man ved meget enkle Betragtninger kan gøre Rede for Atomkernernes Opførsel.

Disse Betragtninger førte Bohr videre i et Arbejde fra 1941, efter at man havde opdaget en ny Type Atomsprængninger,

de saakaldte Fissioner. Man havde ved Forsøg godtgjort, at det var muligt at sprænge de største Atomkerner midt over ved Beskydning med Neutroner; det er saadanne Processer, man kalder Fissioner. Det mest epokegørende ved disse Processer er imidlertid, at der frigøres en ganske kolossal Energi ved Sprængningen. Endvidere var det betydningsfuldt, at der ved hver Sprængning udsendes to Neutroner. Naar man har gjort sig dette klart, er der kun kort til at tænke paa en praktisk Udnyttelse af denne Energi. Nu undersøgte Bohr ad teoretisk Vej, hvilke Atomkerner der vilde være mest velegnede ved en saadan Udnyttelse, og lagde derved Grunden til den Udnyttelse af Atomenergien, som vi har set i Atombomben.

I dette Arbejde kom Bohr til det Resultat, at de Urankerne-spaltninger, som man havde foretaget, udelukkende stammede fra en Variant af det naturligt forekommende Uran. At et Stof kaldes Uran, hænger nemlig kun sammen med, hvor mange Elektroner det indeholder, og man kan derfor godt have flere Stoffer med samme kemiske Egenskaber, men med forskellige Kerneegenskaber. Den kriminelle Bestanddel af Uran udgør kun $\frac{1}{140}$ af det almindelige Uran, og Bohr paa-pegede i 1941, at hvis man blot havde tilstrækkelig meget af denne Bestanddel i ren Form, vilde Udnyttelsen af Atomenergien være en Kendsgerning. Det mest haandgribelige Bevis for Rigtigheden af denne Bemærkning finder man i Hiroshimas og Nagasakis Ruiner. Mekanismen ved Kernespaltningen er den, at man først ved at sende en Neutron mod en Kerne sørger for, at et af Atomerne spaltes. Herved frigøres der Varme og Straalingsenergi, samtidig med at der udsendes to nye Neutroner. Disse er saa igen Anledning til to nye Spaltninger, som bliver til fire nye Spaltninger og saa videre. En saadan Kædeproces vil i Løbet af uhyre kort Tid forplante sig til hele Uranmassen, og det samlede Resultat vil være, at den opnaar en kolossal høj Temperatur. Denne bevirker, at alt Stof i Nærheden vil blive til Damp af en høj Temperatur og Tryk, som vil have en aldeles ødelæggende Virkning.

Som bekendt tog Bohr i November 1943 til Sverige og derfra til England og Amerika, da han ikke mere følte sig sikker herhjemme, og maaske ogsaa fordi han var klar over, at

der var Brug for hans Hjælp i England og Amerika. Hvad han her har arbejdet med, er vi jo alle klar over. Jeg tror dog, at det vil være passende at fremhæve, at Problemerne ved Fremstillingen af Atombomben ikke saa meget mere var af atomteoretisk Art, men mere af teknisk Karakter. Principperne var nemlig allerede givet af Bohr i 1941, og det var kun Opstillingen af de kolossale tekniske Apparater, som stod tilbage. Ved Løsningen af principielle Spørgsmaal har Bohr sikkert gjort et stort Arbejde, men jeg vil ikke tro, at han har taget Del ved Løsningen af tekniske Problemer.

Naturligvis har Bohr fra første Færd gjort sig klart, hvor vidtrækkende Konsekvenser Frigørelsen af Atomernes enorme Energimængder kunde faa for hele den menneskelige Civilisation. Hans Tale umiddelbart efter Nedkastelsen af den første Atombombe har vist, at han har handlet ud fra idealistiske Synspunkter og i Tillid til, at Menneskene skal vise sig at være værdige til at faa den Gave, som Atomforskerne har givet Verden. Tiden vil vise, om hans Tillid har været begrundet.

Nogle Ord af Rektor ved Morgensangen.

Den 16. August.

Jeg er vis paa, at De allesammen har hørt og læst saa meget om Betydningen af Dagen i Gaar, at der ikke kan være meget for mig at sige til Dem i Dag. Der er talt og skrevet om al den Ulykke, Krigen har ført med sig, og om det vældige Genopbygningsarbejde, der nu skal udføres. Lad os haabe, at dette Genopbygningsarbejde ikke alene tager Sigte paa det materielle, men ogsaa paa Menneskenes Sind. Teknikken kan forholdsvis hurtigt omstilles fra Krigsproduktion til Fredsproduktion. Gid Propagandaen maa kunne omstilles lige saa hurtigt, saa Hadet mellem Folkeslagene kan afløses af mellemfolkelig Forstaaelse. De nordiske Folk er et Eksempel paa, at Arvefjender kan komme til at føle sig som Brødre, og at Kærligheden til ens eget Land godt kan forenes med Respekt og

Sympati for andre Lande. Gid denne Indstilling maa trænge igennem, baade hos de Folk, der nu holder Sejrsfester, og hos dem, der maa sørge over Nederlaget.

Den 28. August.

Blandt dem, der begravnes i Mindeparken i Morgen, er en af vore gamle Dreng, Frøken Larsens Søstersøn Jørgen Winther. Han gik i 1. Mellem her og kom senere til Schneekloths Skole. Han blev Kornet i den danske Hær, gik med som Frivillig i Finlands Vinterkrig og blev finsk Løjtnant.

Under Danmarks Besættelse deltog han i Vaabentransporter. Han tog til Sverige flere Gange og kunde godt være blevet derovre, men han tog hver Gang hjem igen med flere Vaaben. Til sidst blev han taget af Tyskerne, og den 6. April i Aar, altsaa kun en Maaned før Kapitulationen, blev han skudt sammen med 3 Kammerater. Han blev knap 27 Aar.

Under de 2 Minutters Stilhed i Morgen vil vi mindes denne modige unge Mand.

Den 25. September.

Naar vi i Morgen fejrer Kongens 75-Aars Fødselsdag, vil Stemningen være helt anderledes end for 5 Aar siden, men i een Henseende er der en Lighed. Nu som dengang er det *hele* Folket, der ønsker Kongen til Lykke, og til Lykønsknin-gen er der føjet en Tak — en Tak for, at Kongen i skæbnetunge Øjeblikke altid har handlet klogt og modigt. Den Ro og Værdighed, Kongen viste under Besættelsen, virkede med Eks-emplets Magt paa os alle og har sikkert hindret mange ube-tænksomme Handlinger og sparet Danmark for mange Ulyk-ker. Men ogsaa den Fasthed, hvormed Kongen til sidst sagde Nej, virkede med Eksemplets Magt og sikrede Folkets Enig-hed i Besættelsens sidste og tungeste Tid.

Naar et Skib efter en farlig Sejlads omsider naar i Havn, sker det tit, at Passagererne alle som een flokkes om Kaptaj-nen og takker ham for, at alt gik godt. I Morgen vil vi alle som een takke den Konge, der førte Danmark frelst igennem en farlig Tid, maaske den farligste i vor Historie.

Den 9. April.

Det er i Dag 6 Aar siden, Danmark blev besat af Tyskerne. Mange af Dem var dengang saa smaa, at De maaske knap nok forstod, hvor sørgelig og ydmygende denne Dag var for vort Folk. Det eneste Lyspunkt var, at alle de danske Soldater, som fik Lejlighed til at kæmpe, viste sig paa Højde med vor Hærs store Traditioner.

Da en Deling af et Kompagni i Sønderborg skulde afgive en Patrouille paa 2×2 Mand til en Post, hvorfra maaske ingen vilde vende tilbage, spurgte Kaptajnen, hvem der meldte sig frivillig, og straks sprang alle Mand frem. Saadan var Aanden i den danske Hær, da det gjaldt.

Til denne Hær hørte de unge Mænd, der i Dag for 6 Aar siden døde for Fædrelandet. Vi vil være med til at holde Mindet om dem højt i Ære.

Den 4. Maj.

Da Danmark for godt 6 Aar siden blev revet med ind i Stormagternes Krig, var vort Land en værgeløs Pusling imellem kæmpende Giganter, og det maatte bero paa Tilfældet — og ikke paa vor Villie — om Giganternes Kamp ogsaa skulde føres paa dansk Jord, eller om vi skulde skaanes for at blive egentlig Krigsskueplads.

I Dag for et Aar siden naaede Kampen vor Grænse, og det saa ud til, at meget vilde blive lagt øde. Men for en Gangs Skyld var Skæbnen os naadig: Krigen standsede lige uden for vor Dør.

Jeg tror ikke, der nogen Sinde før har været en saadan Jubel i Danmark som om Aftenen den 4. Maj i Fjor, da Meddelelsen om Tysklands Kapitulation blev kendt, og det er denne Stemning, vi i Dag vil forsøge at genkalde i Erindringen. Lad os hver især mindes, hvordan vi selv gav vor Glæde Udtryk, nogle støjende, andre stille, alle glade ved at se andres Glæde.

Vi vil i Ærbødighed og Taknemlighed mindes de Mennesker — baade Mænd, Kvinder og Børn — som Danmarks Besættelse kostede Livet. Vi mindes dem, der kæmpede, det

være sig i eller uden Uniform, vi mindes Ofrene for Miner og Bomber, og vi mindes dem, der døde i Fangenskab. De synlige Minder, vi har, f. Eks. Mindeparken i Ryvangen og Mindekorset flere Steder i Byen, vil vi altid vise skyldig Respekt; de taler et stille Sprog om dem, der satte Livet til for deres Land.

Retter vi Blikket fremad, maa vi fyldes med Uro. Det Had, som Krigen har skabt, vil nok holde sig i lang Tid, men det vilde være smukt, om Danmark — som et af de Lande, der har lidt mindst under Krigen — kunde komme i første Række i Arbejdet for Udsoningen, saavel folkelig som mellemfolkelig. *Hvis Krigens Saar virkelig skal læges, maa Hadet likvideres.* Et Ord af Bjørnstjerne Bjørnson viser den Vej, vi bør gaa.

Elsk din Næste, du Kristensjæl,
træd ham ikke med jernskoet Hæl,
ligger han end i Støvet!
Alt, som lever, er underlagt
Kærlighedens Genskabermagt,
bliver den bare prøvet.

Genrejsningen bliver først og fremmest en Opgave for Ungdommen, og det er Tilliden til den danske Ungdoms Retsind og Dygtighed, der giver os Haab om en lykkelig Fremtid for vort Fædreland.

Af Skolens Dagbog.

Forrige Skoleaar sluttede den 23. Juni med den aarlige Afskedsfest paa Skolen, hvor der for første Gang var en 40-Aars Jubilar til Stede (Redaktør S. O. Pødenphant fra Ballerup). Efter Afslutningshøjtideligheden Kl. 10 kørte Dimittenderne den traditionelle Æresrunde i Byen, og om Aftenen samledes Forældre, Lærere, Elever, „Gamle Drengene“ og unge Damer til Sommerfest. Festens Højdepunkt var et stort Fyrværkeri.

Den 20. August var 25 Aars Dagen for Adjunkt Kirkeby Hansens første Ansættelse ved Skolen. Ved Morgensangen talte Lektor Birch-Olsen paa Lærerkollegiets Vegne, Civilingeniør Ove Holm og stud. polyt. Helge Gansted overbragte Lykønsk-

ninger fra „Gamle Drengene“ og Spejdere, og for Eleverne talte Børge M. Christensen (III mn), hvorefter det strømmede ind med Gaver til „Hans“. Ved en Sammenkomst paa Lærerværelset takkede Rektor Jubilaren for trofast Arbejde og aldrig svigtende Hjælpsomhed.

Den 31. Oktober fyldte Dr. Hvorslev 60 Aar. Dagen fejredes med Taler og Blomster ved Morgensangen, og der fortsattes paa Lærerværelset.

Den 22. November læste og sang den stoute Jyde Finderup Jacobsen fra Torning Stykker af E Bindstouw.

Den sidste Skoledag før Juleferien sluttede med en Højtidelighed, hvor Pastor J. Th. Thomsen talte, og Elever fra Mellem-skolen opførte et Krybbespil.

Den 22. Januar talte Foreningen Norden's Rejselektor, Rektor Stian Kristensen, om Henrik Ibsen (for Gymnasiet) og Bjørnstjerne Bjørnson (for Realklassen og Mellem-skolen).

Den 29. Januar læste Skuespillerinden Fru Louise Jørgensen Uddrag af Medeia (for Gymnasiet).

Den 31. Januar tog Skolen Afsked med Adjunkt Martin Larsen. Ved Morgensangen udtalte Rektor sin Glæde over, at Adjunkt Larsen nu faar Lejlighed til at fortsætte det Arbejde, der begyndte saa straalende med Oversættelsen af Den ældre Edda. Skolen ønsker Adjunkt Larsen Held og Lykke med Arbejdet i Island, men haaber, at han vender tilbage til os, naar det er tilendebragt. Afskedsfesten fortsatte paa Lærerværelset.

Den 18. Februar var 400 Aars Dagen for Luthers Død. Dagen mindedes med en Tale af Lektor Birch-Olsen ved Morgensangen.

Den 1. April fejrede Gymnastiklærer Kjærby 40 Aars Jubilæum som Lærer her ved Skolen. Ved Morgensangen (i Gymnastiksalen) talte Lektor Vedel paa Kollegiets Vegne, og Rektor bragte Skolens Tak for Hr. Kjærby's mønstergyldige Arbejde, der kan betegnes som second to none. Efter Taler af Formanden for „Gamle Drengene's Raad“, Skibsmægler Alfred Møller, og Formanden for Elevraadet, H. P. Forum Jensen (III mn), strømmede det ind med Gaver fra Hr. Kjærby's Klasser, og det vil sige fra hele Skolen. Paa Lærerværelset blev Hr. Kjærby hjerteligt hyldet af Kollegiet, hvis Nestor han er.

Skolen har haft Besøg af Undervisningsinspektørens faglige Medhjælpere Lektor C. C. Andersen, Lektor N. V. Due, Lektor K. V. Olsen og Lektor C. S. Troensegaard.

Afslutningshøjtideligheden finder Sted Lørdag den 22. Juni Kl. 9.

Optagelsesprøve Lørdag d. 22. Juni Kl. 12.

Det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 13. August Kl. 10 med en kort Modtagelseshøjtidelighed. Alle Forældrene er velkomne til denne og til Skolens Morgensang hver Dag Kl. 8 samt til enhver Skoletime, de vil overvære.

J. K. Eriksen.

Teller, Hellerup.